

Wzrost zainteresowania szczepieniami przeciw COVID-19

Znak jakości przyznany CBOS przez
Organizację Firm Badania Opinii i Rynku na rok 2020/21

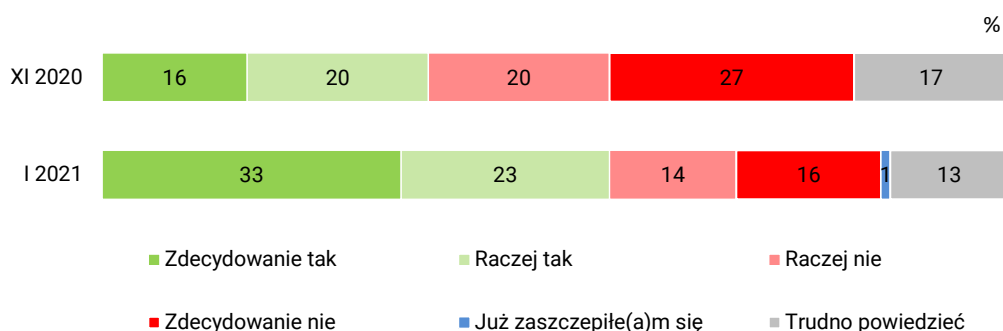
Fundacja Centrum Badania Opinii Społecznej
ul. Świętojerska 5/7, 00-236 Warszawa
e-mail: sekretariat@cbos.pl; info@cbos.pl
<http://www.cbos.pl>
(48 22) 629 35 69

W styczniowym sondażu¹, po dwóch miesiącach przerwy², powróciliśmy do problematyki szczepień przeciw COVID-19. W okresie dzielącym oba sondaże wiele mówiło się na ten temat. Ogłoszony został Narodowy Program Szczepień, odbywały się liczne akcje informacyjne i promujące szczepienia, a pod koniec grudnia ubiegłego roku w Polsce rozpoczęły się szczepienia przeciw COVID-19 tzw. grupy zerowej, obejmującej m.in. personel medyczny oraz administracyjny i pomocniczy w placówkach medycznych.

Obecnie ponad połowa dorosłych Polaków chciałaby zaszczepić się przeciw COVID-19 (56%), a osoby, które nie chcą się zaszczepić, są w mniejszości (30%). Bardzo nieliczni już zaszczepili się przeciwko tej chorobie (1%), a co ósmy ankietowany nie ma sprecyzowanego stosunku do szczepień przeciw COVID-19 (13%).

CBOS

RYS. 1. Czy chciał(a)by Pan(i) zaszczepić się przeciw COVID-19?*

* W listopadzie, gdy szczepionka przeciw COVID-19 nie była jeszcze dostępna, treść pytania była następująca: Gdyby była dostępna szczepionka przeciw COVID-19, to czy zaszczepił(a)by się Pan(i) przeciw tej chorobie?

¹ Badanie „Aktualne problemy i wydarzenia” (368) przeprowadzono w ramach procedury mixed-mode na reprezentatywnej imiennej próbie pełnoletnich mieszkańców Polski, wylosowanej z rejestru PESEL.

Każdy respondent wybierał samodzielnie jedną z metod:

- wywiad bezpośredni z udziałem ankietera (metoda CAPI),
- wywiad telefoniczny po skontaktowaniu się z ankieterem CBOS (CATI) – dane kontaktowe respondent otrzymywał w liście zapowiadnym od CBOS,
- samodzielne wypełnienie ankiety internetowej, do której dostęp był możliwy na podstawie loginu i hasła przekazanego respondentowi w liście zapowiadnym od CBOS.

We wszystkich trzech przypadkach ankieta miała taki sam zestaw pytań oraz strukturę. Badanie zrealizowano w dniach od 4 do 14 stycznia 2021 roku na próbie liczącej 1150 osób (w tym: 44,1% metodą CAPI, 42,8% – CATI i 13,1% – CAWI).

CBOS realizuje badania statutowe w ramach opisanej wyżej procedury od maja 2020 roku, w każdym przypadku podając proporcję wywiadów bezpośrednich, telefonicznych i internetowych.

² Zob. komunikat CBOS „Stosunek do szczepień przeciw COVID-19 i grypie”, grudzień 2020 (oprac. M. Omyła-Rudzka).

W stosunku do listopada bardzo wyraźnie wzrósł odsetek badanych deklarujących chęć zaszczepienia się przeciw COVID-19 (z 36% do 56%), a spadł udział tych, którzy nie mają takiego zamiaru (z 47% do 30%). Z kolei odsetek niezdecydowanych zmniejszył się w niewielkim stopniu (z 17% do 13%). Warto zaznaczyć, że w listopadzie, gdy pytaliśmy o chęć zaszczepienia się przeciw COVID-19, najliczniejszą grupę stanowili respondenci kategorycznie to odrzucający (27%), natomiast obecnie najwięcej jest osób, które deklarują w sposób zdecydowany zamiar zaszczepienia się (33%).

Stosunek do szczepień przeciw COVID-19 w znacznej mierze zależy od wieku badanych. Częściej chęć zaszczepienia deklarują starsi ankietowani. Zdecydowana większość najstarszych respondentów chciałaby się zaszczepić (74%), w tym połowa w sposób zdecydowany (51%). Z kolei wśród najmłodszych, w wieku 18-24 lata, zamiar taki deklaruje nieco więcej niż co trzeci (37%), w tym jedynie 15% wyraża go w sposób zdecydowany.

Zauważyć można również, że częściej niż inni chęć zaszczepienia się przeciw COVID-19 deklarują mieszkańcy największych miast (68%), absolwenci wyższych uczelni (63%) oraz badani, których dochody na osobę w gospodarstwie domowym wynoszą co najmniej 2000 zł (65%-67% w zależności od kategorii).

Chęć zaszczepienia się przeciw COVID-19 bardzo wyraźnie zależy od obaw przed zarażeniem się koronawirusem. Badani, którzy bardziej się niepokoją, częściej deklarują zamiar zaszczepienia się.

TABELA 1

Czy Pan(i) osobiście boi się zarażenia koronawirusem?*	Gdyby była dostępna szczepionka przeciw COVID-19, to czy zaszczepił(a)by się Pan(i) przeciw tej chorobie?			
	Tak	Nie	Już zaszczepiłem(a) się	Trudno powiedzieć
	w procentach			
Tak, bardzo się boję	74	13	0	13
Tak, trochę się boję	66	18	1	15
Nie, raczej się nie boję	35	53	1	12
Nie, w ogóle się nie boję	30	66	1	3

* Pominięto odpowiedzi „trudno powiedzieć”

Ankietowanych, którzy nie chcieliby się zaszczepić przeciw COVID-19, zapytaliśmy o powody. Podobnie jak w listopadzie główną przyczyną wymienianą w tym kontekście były obawy związane z potencjalnymi skutkami ubocznymi, jakie może wywołać nowa szczepionka (78%). Stosunkowo często wskazywanym powodem niedecydowania się na szczepienie są wątpliwości dotyczące skuteczności szczepień (35%). Relatywnie niewielu respondentów nie chce się szczepić, gdyż w ogóle unika szczepień (13%). Warto zaznaczyć, że w listopadzie powód ten był wymieniany porównywalnie często co obawy związane z niską skutecznością szczepień. Obecnie jego znaczenie zmniejszyło się. Do rzadziej wymienianych przyczyn nieszczepienia się zaliczyć należy przekonanie, że COVID-19 nie jest groźną chorobą (7%) oraz że już się przeszło zakażenie wirusem SARS-CoV-2 (9%). Niewielka grupa osób podała inne powody (8%), wśród których wymieniano brak zaufania do szczepionek przeciw COVID-19, m.in. ze względu na zbyt krótki okres badań nad nimi. Niektórzy ankietowani

deklarowali ogólny brak zaufania do koncernów farmaceutycznych, a w niektórych wypowiedziach pojawiały się koronasceptyczne przekonania kwestionujące istnienie epidemii bądź też samego koronawirusa.

CBOS

RYS. 2. Dlaczego nie chciał(a)by Pan(i) zaszczepić się przeciw COVID-19?
Z poniższej listy proszę wybrać maksymalnie dwa najważniejsze powody

* W styczniowym badaniu odpowiedź „Obawiam się, że szczepionka może być za droga dla mnie” została usunięta, gdyż zgodnie z Narodowym Programem Szczepień przyjętym w grudniu przez rząd szczepionki są darmowe

Z analizy zróżnicowań społeczno-demograficznych wynika, że powody nieszczepienia się zależne są od płci, wieku oraz poziomu wykształcenia. Mężczyźni częściej niż kobiety nie zamierzają się szczepić, gdyż uważają, że COVID-19 nie jest chorobą groźną oraz dlatego, że już na nią chorowali. Z kolei kobiety częściej niż mężczyźni obawiają się skutków ubocznych, jakie może wywoływać nowa szczepionka, oraz częściej w ogóle unikają szczepień. Uwzględniając kryterium wieku zauważyć można, że młodzi ludzie w wieku 18–34 lata częściej niż starsi traktują COVID-19 jako niegroźną chorobę, a najmłodszy, w wieku 18–24 lata, częściej niż pozostali nie chcą się szczepić dlatego, że już chorowali na COVID-19, starsi natomiast częściej deklarują, że w ogóle unikają szczepień (najczęściej badani w wieku 65 lat i więcej). Obawy związane ze skutkami ubocznymi, jakie może wywoływać nowa szczepionka, najczęściej zgłaszają respondenci w wieku 45–64 lata, a niepokój dotyczący niskiej skuteczności szczepień najczęściej formułowany jest przez badanych w wieku 55–64 lata. Biorąc pod uwagę poziom wykształcenia można zauważyć, że ankietowani z wykształceniem średnim lub wyższym rzadziej niż pozostali brak zamiaru zaszczepienia się uzasadniają ogólną niechęcią do szczepień. Natomiast respondenci najgorzej wykształceni rzadziej niż pozostali obawiają się niskiej skuteczności szczepień, a częściej brak chęci zaszczepienia się tłumaczą tym, że już chorowali na COVID-19.

W ciągu ostatnich dwóch miesięcy bardzo wyraźnie wzrosła liczba Polaków chcących zaszczepić się przeciw COVID-19. O ile jeszcze w listopadzie deklarujący zamiar zaszczepienia się byli w mniejszości, o tyle w pierwszej połowie stycznia zainteresowanie szczepieniem wyrażała ponad połowa badanych. Stosunek do szczepień w znacznej mierze zależy od wieku oraz obaw przed zakażeniem koronawirusem. Częściej chęć zaszczepienia się wyrażają starsi ankietowani oraz osoby bardziej obawiające się zakażenia wirusem SARS-CoV-2. Badani, którzy nie chcą się szczepić, swoje decyzje uzasadniają przede wszystkim obawami związanymi z potencjalnym skutkami ubocznymi nowej szczepionki, a w drugiej kolejności – z wątpliwościami dotyczącymi jej skuteczności.

Opracowała

Małgorzata Omyła-Rudzka